

DIALOG NA TEMAT ZMIAN KLIMATU - JAK TO DOTYCZY NAS LOKALNIE?

scenariusz działań edukacyjnych

Autorka: Magdalena Latuch

Liczba prowadzących: 1-2 osoby.

Grupa docelowa: osoby dorosłe, w różnym wieku, różnej płci, max 15 osób .

Czas: ok. 2-3 tygodni z uwzględnieniem czasu na komunikację spotkania. Czas spotkania – ok. 2 godziny.

Cel główny:

Działanie ma na celu umożliwienie uczestnikom i uczestniczkom refleksję na temat tego, czy i jakie zmiany klimatu występują w ich otoczeniu. W toku spotkania zastanowimy się, czym są zmiany klimatu i jak wpływają na życie jednostek i społeczności danego terenu/miejscowości.

Cele szczegółowe:

- doświadczenie dialogu, dobrej rozmowy;
- diagnoza zakresu świadomości i wiedzy na temat zmian klimatycznych i wyzwań lokalnych;
- wymiana myśli i poglądów dotyczących zmian klimatycznych;
- oswojenie zagadnienia związanego ze zmianami klimatycznymi i połączenia ich z lokalnymi wyzwaniami będącymi skutkami zmian klimatu;
- wydobycie i nazwanie konkretnych wyzwań lokalnych będących następstwem zmian klimatu, wyjście od "ja" do "my", od "moje" do "nasze";
- wymiana myśli i poglądów dotyczących
- konkretnych wyzwań lokalnych;
- wymiana doświadczeń związanych ze skutkami wyzwań lokalnych będących następstwem zmian klimatu;
- wypracowanie wspólnych rozwiązań dla dobra wspólnego.

DIALOG NA TEMAT ZMIAN KLIMATU - JAK TO DOTYCZY NAS LOKALNIE?

scenariusz działań edukacyjnych

Potrzebne materiały i przygotowanie sali:

- krzesła dla osób uczestniczących ustawione w kręgu;
- kartki A4 dla prowadzącego lub flipchart / projektor;
- taśma malarska do podpisania się z imienia;
- markery;
- 4 stoły do pracy w podgrupach w drugiej części spotkania;
- napoje i przekąski dla uczestników spotkania;
- przestrzeń przyjazna dialogowi, czyli znana i oswojona przez uczestników i uczestniczki, uznawana za wspólną np. sala biblioteczna, sala w świetlicy wiejskiej.

PRZYGOTOWANIE

KROK 1

Zbuduj zespół moderatorek/moderatorów.

Dobrze byłoby, gdyby zespół składał się z osób zainteresowanych skutkami lokalnych zmian klimatycznych lub posiadał wiedzę z zakresu moderacji spotkań. Możesz także prowadzić spotkanie w pojedynkę.

KROK 2

Zapoznaj się z zagadnieniem dialogu.

Przeczytaj lub przeczytajcie jako zespół publikację: „Model budowania dialogu krok po kroku” Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na temat tego, czym jest dialog i jakie są zasady dobrej rozmowy. Link do modelu znajdziesz poniżej w źródłach wiedzy i inspiracjach. Spotkajcie się, by omówić treść publikacji. Zapiszcie najważniejsze dla siebie punkty.

KROK 3

Przygotuj się do moderacji.

Zastanów się, czym jest dla Ciebie dobra rozmowa. Co pomaga Ci słuchać drugiej osoby, a co Ci przeszkadza? Wypisz 4 zasady, które są dla Ciebie konieczne, by dialog mógł być możliwy np.:

- mówimy w swoim imieniu,
- słuchamy się wzajemnie,
- mówimy po kolei,
- nie oceniamy czyjś doświadczenia.

Napisz je na kartce tak, aby móc zaprezentować je jako propozycję dla grupy.

KROK 4

Przeprowadź własną diagnozę.

Porozmawiaj z osobami, które zajmują się w społeczności kwestiami klimatycznymi lub pracują z konsekwencjami zmian klimatu. Umów się z nimi na krótkie wywiady, przejrzyj strony projektów, zrób notatki.

Jeśli w Twojej społeczności nie ma takich osób, zrób spacer po okolicy, zanotuj swoje spostrzeżenia. Umów się na krótkie rozmowy z przedstawicielami ważnych instytucji i organizacji np. sołtysem, prezeską Koła Gospodyń Wiejskich, prezesem Ochotniczej Straży Pożarnej. Zapytaj o wyzwania, z jakimi mierzą się podczas swojej pracy, zapytaj o występujące skutki zmian klimatu. Link do przykładów skutków znajdziesz poniżej.

Na koniec: zbierz lokalne konsekwencje zmian klimatu, zanotuj kontakt do osób znających te wyzwania lub osób zainteresowanych tematami klimatycznymi.

KROK 5

Wybór miejsca.

Wybierz miejsce, w którym czujesz się komfortowo, w którym można zamknąć drzwi i spokojnie rozmawiać. Ważne, aby wybrane miejsce było znane i lubiane przez zaproszonych uczestników i uczestniczki dialogu; w którym wszyscy będą czuć się swobodnie.

KROK 6

Stwórz listę uczestników.

Zadbajcie o to, aby mieć pewność, że zaproszeni ludzie będą obecni na dialogu. Zadbajcie o różnorodność wieku, płci i poglądów.

KROK 7

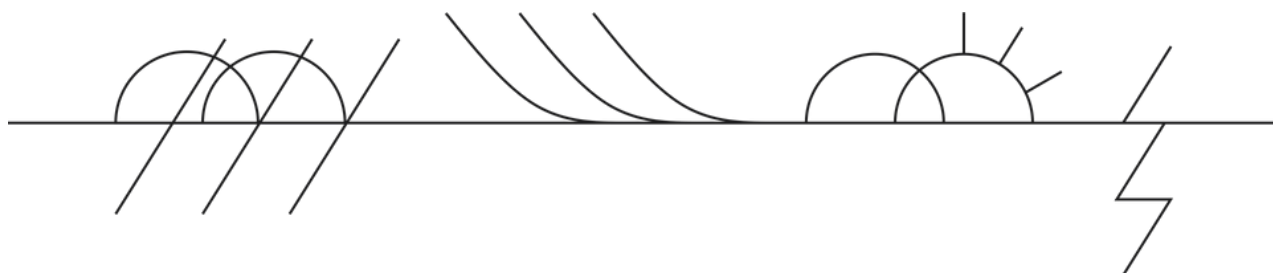
Podział ról i zadań.

Jeśli dialog będziesz prowadziła/prowadził wspólnie z drugą moderatorką/drugim moderatorem, spotkajcie się, by ustalić podział zadań, np. kto zajmuje się witaniem uczestników podczas dialogu, kto kwestiami organizacyjnymi, kto moderuje, kto notuje, kto obserwuje.

KROK 8

Przygotuj prezentację skutków zmian klimatycznych w formie prezentacji powerpoint lub na flipczarcie.

Link do przykładów skutków zmian klimatycznych znajdziecie na stronie Komisji Europejskiej oraz poniżej w źródłach wiedzy i inspiracjach.

PROWADZENIE DIALOGU, CZYLI PRZEBIEG SPOTKANIA

Przed rozpoczęciem spotkania poproś osoby uczestniczące o podpisanie się z imienia na kawałku taśmy malarskiej.

KROK 1

Otwarcie spotkania. (10 min)

Przedstawienie siebie, zespołu moderatorów/moderatorek, wyjaśnienie roli każdego z Was. Opowiedzenie o celu spotkania i jego przebiegu.

Przedstawienie najważniejszych zasad dobrej rozmowy:

- mówimy do siebie po imieniu (jeśli to możliwe ze względu na funkcje społeczne i każdy się zgadza);
- słuchamy się nawzajem i nie przerywamy;
- dzielimy się swoim doświadczeniem;
- mówimy w swoim imieniu;
- nie oceniamy się.

KROK 2

Rundka zapoznawcza. (10 min)

Osoby uczestniczące siedzą w kole na krzesłach. Każda z osób proszona jest o podanie: swojego imienia oraz informacji o tym, skąd jest i kim jest. 3 słowa dla każdego.

Ważne, by pilnować krótkiego czasu wypowiedzi.

KROK 3

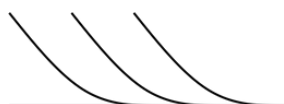
Czym jest dla Ciebie dobra rozmowa? Praca w grupach (15 min)

Podziel osoby uczestniczące na grupy 3-4 osobowe.

Zadanie dla grup: Porozmawiajcie o tym, czym jest dla Was dobra rozmowa? Co pomaga Wam słuchać?

Następnie omówcie na forum najważniejsze zasady dobrej rozmowy. Przykład pytań do omówienia: Co jest ważne dla Waszej grupy? Co pomaga Wam słuchać?

Podczas rozmowy jedna z moderatorek/ jeden z moderatorów zapisuje ważne aspekty w formie zasad. Na koniec zapytaj: Czy zgadzacie się, by to były zasady, którymi będziemy kierować się podczas dzisiejszego dialogu?

KROK 4

Pytanie do grupy na forum: o czym myślisz lub co czujesz, gdy słyszysz „zmiany klimatu”?
(20 min)

Każda osoba proszona jest o krótką wypowiedź.

Zbierasz główne wątki z wypowiedzi uczestników. Każdą zapisujesz na oddzielnej kartce i przyklejasz do tablicy lub flipczartu (tak, aby były dla wszystkich widoczne; może to robić drugi moderator).

Na koniec czytasz, co zapisałeś/zapisałaś i prezentujesz uczestnikom.

Pytanie: co sądzicie o zebranych zagadnieniach? Czy wyczerpują temat? Czy jest coś, co chcielibyście dodać? Czy jest coś, co wywołuje w Was emocje? Czy któraś z wypowiedzi innych osób była dla Was ważna i dlaczego?

KROK 5

Prezentacja globalnych skutków zmian klimatu: przy pomocy prezentacji przy użyciu projektora lub flipczartu (prezentacja, którą przygotowałaś przed dialogiem).

Możesz wybrać te, które zdiagnozowałeś jako główne podczas diagnozy. (5 min)

KROK 6

Które ze skutków klimatu dotyczą Was lokalnie? (20 min)

Wolne i dowolne wypowiedzi. Ważne, by dbać o kolejność wypowiedzi i powtórzyć zasady dotyczące dobrej rozmowy.

KROK 7

Nad którymi 3 zagadnieniami chcielibyście teraz popracować, by od razu wymyślić rozwiązania? (5 min)

Grupa decyduje.

KROK 8

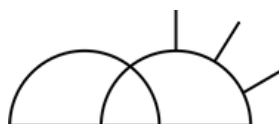
Praca nad prototypami rozwiązań. (15 min)

Dzielimy grupę na 3 podgrupy. Prezentujemy zasady burzy mózgów (nie oceniamy się, nie kontrolujemy się, nie odbiegamy od tematu).

Każda z grup pracuje przy swoim stoliku i zapisuje na kartce wyzwanie i w ciągu 5 minut wymyśla i zapisuje co najmniej 5 rozwiązań.

Po 5 minutach grupy wymieniają się wyzwaniami. Czytają wymyślone rozwiązania i dodają kolejnych 5. Po 5 minutach po raz trzeci zmieniają wyzwanie, nad którym pracują.

Na koniec otrzymują swoje wyzwanie początkowe i zapoznają się z wypracowanymi rozwiązaniami.

KROK 9

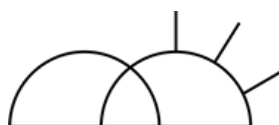
Omówienie na forum. (10 min)

Co dało Wam ostatnie ćwiczenie? Czy powstało rozwiązanie, które Was zadowala? Czy wymyśliście je sami czy inna grupa? Co daje nam współpraca? Jaki będzie Wasz kolejny krok?

KROK 10

Podsumowanie spotkania. (10 min)

Wracamy do pracy w kole. Każdy proszony jest o podsumowanie swojego doświadczenia: co było dla Ciebie ważne na dzisiejszym spotkaniu?

ŹRÓDŁA WIEDZY, MATERIAŁÓW, INSPIRACJI

- [Przewodnik „Model budowania dialogu krok po kroku” Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego](#)
- [O skutkach zmian klimatycznych, podsumowanie Komisji Europejskiej](#)
- Portal z rzetelną wiedzą o klimacie: <https://naukaoklimacie.pl/>
- O powodziach i potrzebie zieleni: <https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/powodzie-blyskawiczne-w-miastach-zdarzaja-sie-coraz-czesciej-potrzeba-wiecej-zieleni-i-wywiad>
- [Wpływ klimatu na zdrowie](#)
- Wzrost temperatury a klimat: <https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/15-stopnia-po-raz-pierwszy-juz-w-2023> <https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/lipiec-2023-czemu-rekordy-goraca-wystepuja-wlasnie-teraz>
- Jak chronić bioróżnorodności w obliczu zmian klimatycznych: <https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/bioroznorodnosc-czemu-jest-wazna-i-jak-ja-chronic> <https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/nie-tylko-zmiana-klimatu-co-zagraza-dzis-bioroznorodnosc> <https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/bioroznorodnosc-w-dziejach-ziemi-powstawanie-i-wymieranie-gatunkow>
- [Alergie a zmiany klimatu](#)

